

Internkontrollplan 2023

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ansvar	4
Kommungemensamma granskningar	5
Arbetsgång vid internkontrollgranskning	6
Inbyggda kontroller	7
Åtgärder	8
Granskningar	9
Nämndens granskningar	9
Kommungemensamma granskningar	9
Röjande av sekretess	9

Inledning

Enligt kommunallagen (6 kapitlet och 6 §) ska nämnderna var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt den lagstiftning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska varje år anta en plan för den interna kontrollen, en så kallad *internkontrollplan*. Syftet med intern kontroll är att säkra en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, en tillförlitlig ekonomisk rapportering, tillförlitlig information om verksamheten samt att verksamheten följer lagar, föreskrifter och andra styrdokument. Det handlar också om att säkra tillgångar och förhindra förluster samt upptäcka och eliminera eller förebygga allvarliga fel.

Den årliga processen för arbetet med intern kontroll utgörs av aktiviteter där den interna kontrollen planeras, genomförs, följs upp och åtgärdas. Processen börjar med riskanalyserna som utgör grunden för hela internkontrollarbetet och som är det verktyg som används för att identifiera och hantera risker. Det handlar om att föregripa riskerna innan en negativ händelse inträffar eller att begränsa konsekvenserna om det ändå händer.

Inom överförmyndarnämndens ansvarsområde har enheten, ledningen samt nämnden genomfört riskanalyser inför 2023 års arbete med intern kontroll. Riskerna som ligger till grund för internkontrollplanen bifogas planen. Vid riskanalysen beaktas budget och mål för kommande år, resultat av omvärldsanalys samt verksamhetens processer. För att bedöma riskerna används begreppen *sannolikhet* och *konsekvens* som båda värderas på en skala från ett till fem. Genom att multiplicera värdet för sannolikheten med värdet för konsekvensen räknas riskvärdet fram. Alla risker, oavsett riskvärde, tas med i riskanalysen. Möjligheterna till vidare hantering av riskerna är:

- Accepteras
- Befintliga åtgärder/inbyggda kontroller bedöms tillräckliga
- Direktåtgärd
- Granskning
- Granskning och direktåtgärd

I nämndens internkontrollplan samlas de direktåtgärder och granskningar som ska utföras under året. Det är 13 risker som ingår i planen för 2023, varav en ska granskas och till fyra planeras direktåtgärder. Resultatet av arbetet återrapporteras till nämnden i samband med del- och helårsrapporter. Den årsbaserade rapporteringen omfattar alla årets granskningar och direktåtgärder.

Direktåtgärder planeras utifrån kunskap som redan finns och kan vidtas utan ytterligare kontroller och utredningar. Åtgärderna kan vara av olika slag och kan exempelvis handla om att upprätta rutinbeskrivningar eller genomföra utbildningar.

Andra risker kan behöva utredas mer genom granskningar. Granskningsdelen innehåller en planering för de granskningar som ska genomföras under året inom områden där det behövs mer information om risken. Granskningarna leder vid konstaterade brister till *förbättringsåtgärder*.

Läs mer om överförmyndarnämndens arbete med intern kontroll i nämndens styrdokument *Riktlinje för arbetet med intern kontroll* (ÖFN-2021-183).

Ansvar

I Malmö stads reglemente för den interna kontrollen (kommunfullmäktige 2016-12-20, § 303, bilag 178) finns ansvarsfördelningen beskriven.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att en organisering av intern kontroll med regler och anvisningar upprättas inom kommunen. Kommunstyrelsen ska även utvärdera och utveckla kommunens system för intern kontroll.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina verksamhetsområden. De ska se till att det finns en organisering och ett systematiskt arbetssätt som säkerställer en god intern kontroll. Nämnderna ska utifrån dokumenterade riskanalyser besluta om en internkontrollplan varje år. Planen beskriver vilka åtgärder och granskningar som ska genomföras under året. Nämnderna ska även följa upp arbetet årligen och rapportera resultatet till kommunstyrelsen.

Förvaltningschefen ansvarar för att kommungemensamma regler och anvisningar tillämpas och att det finns rutiner för att ta fram och följa upp internkontrollplanen. Förvaltningschefen ska även säkerställa att en god intern kontroll upprätthålls och ska löpande rapportera till nämnden hur arbetet fungerar.

Verksamhetsansvariga chefer på alla nivåer ska se till att medarbetarna har förståelse för vad god intern kontroll innebär och att det finns goda förutsättningar för att intern kontroll kan upprätthållas. Cheferna ska stödja ett riskmedvetande, det vill säga att chefer och medarbetare är uppmärksamma på vad som kan gå fel och agerar utifrån det.

Medarbetare är skyldiga att följa antagna riktlinjer och anvisningar i sin arbetsutövning. Brister och avvikelser ska omedelbart rapporteras till ansvarig chef.

Kommungemensamma granskningar

Kommunstyrelsen beslutar årligen om gemensamma granskningsområden för Malmö stads nämnder. Det övergripande syftet med de gemensamma granskningsområdena är att kvalitetssäkra kommunens processer utifrån ändamålsenlighet och effektivitet. De gemensamma kontrollerna är även ett medel för kommunstyrelsen i dess roll som ansvarig för ledning, samordning och uppsikt över nämndernas verksamhet.

Kommunstyrelsen har beslutat om tre gemensamma granskningsområden med tillhörande kontroller för Malmö stads nämnder och bolag år 2023:

- Tillgänglighet
- Förmån av kost
- Röjande av sekretess

Det administrativa ansvaret för överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation ligger hos arbetsmarknads- och socialnämnden. Det innebär att arbetsmarknads- och socialförvaltningen har ansvar för driften av överförmyndarverksamheten som bedrivs i enheten för överförmyndarärenden. Av 2023 års kommungemensamma granskningar är en granskning tillämplig på överförmyndarnämnden - röjande av sekretess - vilket är förankrat med kommunstyrelsens förvaltning. Samtliga kommungemensamma granskningar ingår i arbetsmarknads- och socialnämndens internkontrollplan för 2023.

Arbetsgång vid internkontrollgranskning

Genomförandet av granskningar sker löpande enligt internkontrollplanen.

Den som utses till granskare ska ha tillräcklig kunskap om granskningsområdet men inte stå i jävsförhållande till granskad process. När en granskning planeras bör ett övervägande göras kring kostnaden för granskning i förhållande till nyttan med granskningen. Denna bedömning kan till exempel påverka val av granskare, storlek på granskningen samt val av granskningsmetod. Samtidigt måste granskningen vara tillräckligt omfattande och träffsäker för att resultatet ska vara till någon nytta. Planering av urval ska också göras liksom tidsmässig planering av granskningen.

Efter genomförd granskning ska eventuella fel och brister leda till åtgärdsförslag från granskaren. Granskaren ska efter genomförda kontroller rapportera resultatet till granskad verksamhet. Det är ansvarig chef som beslutar om vilket förbättringsarbete eller vilka åtgärder som behöver vidtas för att förebygga att det uppstår ytterligare fel.

Inbyggda kontroller

Om en verksamhet har en god intern kontroll leder det till att det bland annat finns ändamålsenliga och väl dokumenterade system och rutiner att följa, en rättvisande redovisning och skydd mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar. Lagar, policyer, rutiner och andra styrdokument följs och allvarliga fel upptäcks och åtgärdas.

Inom verksamheten finns det inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som i det dagliga arbetet säkrar en ändamålsenlig och effektiv verksamhet samt förebygger fel och förluster. Det kan handla om kontroller som säkerställer att rutiner och riktlinjer fungerar på rätt sätt eller att det finns en följsamhet till dem. Även IT-systemens inbyggda kontroller, som bland annat genererar fellistor och möjliggör inbyggda säkerhetskontroller, är viktiga verktyg i det dagliga arbetet.

Åtgärder

Bristande tillgång till gode män eller förvaltare

Beskrivning av risk

Risk för bristande tillgång till gode män eller förvaltare på grund av svårigheter att rekrytera ställföreträdare, vilket kan leda till rättsförlust för den enskilde.

Åtgärd	Vad ska göras:	Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt):
Förebygga behov av ställföreträdare genom information och förbättrad ansökningsprocess	Verksamheten ska initiera en process mellan de tre socialförvaltningarna. Syftet är dels att bättre nå ut med information för att förebygga behovet av ställföreträdare genom god kännedom om anhörigbehörighet och framtidsfullmakter, dels att genom relevant information förbättra ansökningsprocesserna avseende ställföreträdare. Arbetsgrupp behöver bildas mellan socialförvaltningarna avseende information och ansökningsförfarande.	Februari 2024

Hjälpsökande med komplex problematik saknar ställföreträdare

Beskrivning av risk

Risk för att hjälpbehövande personer med komplex problematik inte får hjälp i tid på grund av en begränsad kapacitet hos förvaltarens enhet och brist på ställföreträdare som vill och kan ta svårare uppdrag, vilket kan leda till att den hjälpbehövande löper risk att lida rättsförlust innan en ställföreträdare kan förordnas.

Åtgärd	Vad ska göras:	Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt):
Kartlägga och jämföra handläggningstider avseende komplexa ärenden	Det ska genomföras en fördjupad kartläggning för att jämföra handläggningstider med fokus på komplexa ärenden. Syftet är att bättre förstå var "flaskhalsar" uppstår i processen och därmed kunna undvika dem och förkorta väntetiden för den enskilde.	September 2023

Bristande uppföljning av mål och verksamhet

Beskrivning av risk

Risk för otillräcklig verksamhetsuppföljning på grund av brister i uppföljnings- och verksamhetssystem, vilket kan leda till svårigheter att planera och följa upp mål och verksamhet.

Åtgärd	Vad ska göras:	Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt):
Implementera ärendefunktionen i verksamhetssystemet	Förändra arbetssättet genom att implementera ärendefunktionen i verksamhetssystemet vilket förväntas leda till förenklad uppföljning av mål.	Februari 2024

Ställföreträdare använder inte e-tjänst som hjälp för årsräkningar

Beskrivning av risk

Risk för att beslut om årsräkningar fördröjs eller försenas om tillhandahållna tjänster inte utnyttjas på grund av brister i implementering, information och utbildning i e-tjänsten E- Wärna Go, vilket kan leda till att såväl huvudmän som ställföreträdare påverkas negativt.

Åtgärd	Vad ska göras:	Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt):
Säkerställa implementering, information, utbildning och support till ställföreträdarna avseende e-tjänsten E-Wärna Go samt följa upp nyttjandegraden	För att öka, underlätta och förbättra nyttjande av e-tjänsten finns behov av att ta fram information, utbildning, support och uppföljningssystem.	Februari 2024

Granskningar

Nämndens granskningar

Kommungemensamma granskningar

Röjande av sekretess

Beskrivning av risk

Risk för att handlingar som innehåller typiskt sett sekretessbelagd information kommer obehörig till del på grund av bristande kunskap i hur den här typen av information ska hanteras, oavsett digitalt format eller pappersform, vilket kan leda till allvarliga konsekvenser för Malmö stad som organisation, andra organisationer eller den enskilde.

Granskning
Röjande av sekretess
Områden och tillhörande rutiner som ska granskas: Det som ska granskas är verksamhetens och medarbetarens medvetenhet kring lagstiftning, rutiner och lämpligheten att använda digitala kommunikationsverktyg.
Syfte med granskningen: Syftet med granskningen är att mäta organisationens mognad och medvetenhet i hanteringen av konfidentiell/sekretessbelagd information oavsett i vilket sammanhang den förekommer.
Omfattning/avgränsning: Granskningen omfattar Malmö stads nämnder. Undersökningen riktar sig främst till chefer på enhets- och avdelningsnivå (exempelvis enhets- och avdelningschefer) samt till medarbetare i viss utsträckning.
Granskningsmetod: Metoden för undersökningen baserar sig på ett centralt framtaget frågeunderlag som distribueras till respektive förvaltning. Resultatet av undersökningen kommer att göras tillgängligt förvaltningsvis och därmed kunna följas upp per nämnd.
Återrapportering till nämnd/styrelse (tidpunkt): Återrapportering ska göras senast i samband med uppföljning av intern kontroll 2023.